

เทศน์เช้า วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตอนนี่ตั้งใจฟังธรรมะแล้ว ธรรมะเป็นสุดยอด ธรรมะเป็นสัจจะ ธรรมะเป็นที่พึ่งของหัวใจ ธรรมะเท่านั้น ก็เลิกกลัวกรรมๆ เพราะธรรมเป็นความจริงใจ ก็เลิกเป็นความจอมปลอมไป ถ้าเป็นความจอมปลอมนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเทศนาว่ากรกับพระนะ ท่าน ไชกท่านสับ ท่านไชกท่านสับ ท่านพูดเอง พระเราเนี่ยเหมือนกันดิเน เราจะเป็นโง่โง่บั่นไห ใครที่เป็น ช่างบั่น เวลาเขานวดดิเนเขาจะนวดดิเนให้มีคุณภาพเพื่อจะบั่นสิ่งนั้นขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเทศนาว่าการขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนะ ท่านไชกท่าน สับเพื่ออะไร เพื่อคุณงามความดีทั้งนั้นนะ เวลาไชกสับ ไชกสับอะไร ไชกสับกิเลสของคนไ้ ไชก สับกิเลสในหัวใจที่มันปลิ้นปล้อนนะ แต่ถ้าเอาความจริงๆ ฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้ไ้ ถ้าฟังเพื่อ เหตุนี้ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้อยู่กับปัจจุบันๆ ไ้

ถ้าเป็นความอยู่กับปัจจุบัน ดุสิ ในปัจจุบันนี้ดูวิถีชีวิตของประเทศในปัจจุบันนี้ ผู้นำ ผู้นำ ท่านสิ้นพระชนม์ไป เห็นไหม นี่เราอยู่กับปัจจุบันๆ เราเห็นในปัจจุบันนี้ ถ้าใครอยู่ในปัจจุบัน นั้น เด็กน้อยที่ยังไม่มีประสบการณ์นะ มันก็ไม่ซาบซึ้ง ไม่ซาบซึ้งเหมือนผู้ทุกข์ผู้ยากนะ เวลาคน ที่อยู่บ้านนอกคอกนาได้รับความอุปถัมภ์ค้ำชูจากท่าน ไ้คนนั้นนะ มันจะฝังหัวใจ ไ้คนที่ไม่มี จะกินๆ สภาวะแวดล้อมที่มันเสียหาย แล้วมีคนมาช่วยเหลือเจือจาน มีคนมาคุ้มครองดูแลนะ เขามาทำคุณงามความดี นั้นนะ นั้นนะไ้มันจะซาบซึ้ง คนที่มีอายุเห็นการกระทำของท่าน เห็น ความเป็นแบบอย่างของท่าน เห็นท่านจากไป มันสะเทือนหัวใจทั้งนั้นนะ

เพราะว่าปัจจุบันๆ มันก็มาจากอดีตอนาคต สิ่งที่ดีดีมันส่งมาปัจจุบัน แล้วปัจจุบันนี้ไป อนาคตไ้ แต่เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสอน สอนที่ปัจจุบันนี้เนะ เวลาแก้ไข แก้ไขที่ในปัจจุบันนี้

แต่ในปัจจุบันนี้ สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง ไม่มีสิ่งใดคงที่หรือคง มันแปรสภาพของมัน อยู่ตลอดเวลา เวลามันแปรสภาพไปๆ พอแปรสภาพไป ความแปรสภาพที่ตลอดเวลา ความ ทุกข์มันเกิดตรงนี้ เกิดที่ว่า สิ่งที่ถูกใจ สิ่งที่เราพอใจ เราจะยับยั้งมาอยู่กับเรา เราจะให้อยู่กับเรา ตลอดไปไ้ แต่มันก็เป็นไปไม่ได้ มันเป็นอนิจจัง สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง มันเปลี่ยนแปลง ตลอดเวลา เห็นไหม

เวลาอจินไตย ๔ อจินไตย ๔ โลกนี้เป็นอจินไตย แต่ความเป็นอจินไตยนี้มันอจินไตยจน คาดหมายไม่ได้ แต่ในไตรลักษณ์ สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ มันเป็นอนิจจังนะ เป็น อนิจจัง ไม่มีใครห้ามได้ มันเป็นสังขจะความจริง นี่สังขจะความจริง สังขจะความจริงมันต้อง เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โลกนี้มีแต่การเปลี่ยนแปลงทั้งนั้น แต่มันเปลี่ยนแปลงไปทางที่เลวหรือ เปลี่ยนแปลงไปทางที่ดีละ

ถ้าเปลี่ยนแปลงไปที่เลว เราเปลี่ยนไปที่เลว เราก็ได้สร้างแต่ความเลวทรมานให้เป็นกรรม ใด กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน ใครสร้างกรรมชั่วมันก็ทำให้ชื่อเสียงกิตติศัพท์กิตติคุณของ คนนั้นเหม็นฉไปไ้ ถ้าใครไปสร้างคุณงามความดี คุณงามความดีนั้น ให้สร้างอำนาจวาสนา บารมี แล้วถ้าสร้างอำนาจวาสนาบารมี นี้พูดถึงสังคมนะ แต่ถ้าความจริงๆ มันลงอยู่ที่ใจนี้ไ้

ใครทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว คนทำนั้นได้ คนทำนั้นละ ใครทำดีต้องได้ดี ใครทำชั่วต้องได้ชั่ว ความชั่วที่กระทำแล้วมันก็ให้ผลเป็นความชั่ว ให้ผลเป็นความชั่วแล้วเวลาเราตกทุกข์ได้ยากเรา ก็บีบคั้น เราก็เจ็บปวดแสบร้อน เราก็ตีโพยตีพายไ้ แล้วใครเป็นคนทำ ก็จิตนั้นเป็นคนทำ

แต่ถ้าทำคุณงามความดี ทำคุณงามความดี ทำคุณงามความดีก็เรียกว่าดี ทำดีแล้วไม่ได้ ดี ทำดีแล้วไม่ได้ดี

ทำดีทำไม่จะไม่ได้ดี ทำดีก็คือมันไม่สร้างเวรสร้างกรรมไ้ ไม่สร้างกรรมชั่วไ้ มันสร้าง คุณงามความดีของมันไ้ แล้วคุณงามความดีที่มันให้ผล ให้ผลเมื่อไหร่ละ ความดีที่จะให้ผล ของมัน มันก็เป็นสังขจะเป็นความจริงในหัวใจนี้ไ้

ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว แต่ความดี ความดีกับเรา ทำดีทิ้งเหวๆ ทำแล้วความดีก็คือ ความดีโดยสมบูรณ์ของตัวเองมัน โดยสมบูรณ์ของตัวเองมันคือเราปลดปล่อย เราบอคนที่หัวใจของ เรา เห็นไหม สุจริตคุ้มครองเรา ไม่มีบาดแผล ไม่มีสิ่งใดเลย มือที่ไม่มีบาดแผลมันจะหยิบลงไป

น้ำที่เป็นกรดเป็นด่าง มันไม่แสบไม่ปวดไม่ร้อน จิตใจที่คนมีบาดแผลไม่กล้าจับทำสิ่งใดเลย หัวใจที่มันมีบาดแผลมันไม่กล้าหยิบจับสิ่งใด แล้วก็ลับๆ ล่อๆ อยู่เนิ่นๆ

แต่ถ้ามันเป็นความจริงๆ มันเปิดเผย มันทำด้วยบุญกุศลคุ้มครอง เห็นใหม่ เวลาทำดีๆ เวลาทำดีทำที่นี้ ถ้าทำที่นี้ ทำที่หัวใจของเราไป ทำดีต้องได้ดี

แต่ส่วนใหญ่เราบอกทำดีแล้วไม่ได้ดี ทำดีแล้วไม่ได้ดี แล้วดีคืออะไรละ ใ้ฉันมันโลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ มันเป็นของคู่ สิ่งนี้โลกธรรม โลกธรรมมันธรรมะเก่าแก่ แต่ความจริงๆ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ประเสริฐมากนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้อยู่กับปัจจุบัน อยู่กับปัจจุบันนี้

สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง มันแปรสภาพของมันตลอด มันแปรสภาพของมันตลอด ถ้าแปรสภาพของมันตลอด ใครเกิดยุคใดคราวใดได้เห็นสิ่งใดแล้ว สิ่งนั้นมันจะเป็นความประทับใจ เป็นความประทับใจ

เราศึกษาๆ มา มีการศึกษาทั้งนั้นนะ พระโพธิสัตว์มีอำนาจวาสนามาขนาดไหน ดุสิต เวลาพระโพธิสัตว์ เวลาเกิดมา เกิดมาด้วยยังมีใครรู้จักก็เกิดมาในครอบครัวของท่าน แต่เวลาท่านสร้างคุณงามความดีของท่าน เวลาจากไปมันสะเทือน ๓ โลกธาตุแล้วกันละ สะเทือน ๓ โลกธาตุ สะเทือนไปหมด สะเทือนนี้มันก็ต้องเป็นคนที่มีอำนาจวาสนาบารมี คำว่า “อำนาจวาสนาบารมี” คือได้สร้างสมมามากน้อยแต่ไหน การสร้างสมมามากน้อยแค่ไหน ผลมันสะเทือนมากน้อยแค่นั้นนี่ไง ความสะเทือนมากก็คุณงามความดีนั้นมันสะเทือน

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้ธรรมๆ สดๆ ร้อนๆ นะ ๒,๐๐๐ กว่าปี เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านบรรลุดุธรรม กราบแล้วกราบเล่าๆ กราบอะไร กราบสิ่งที่มีมันกังวานในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๒,๐๐๐ กว่าปีนะ แล้วมันก็มากังวานในหัวใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเรา ในปัจจุบันนี้ ในปัจจุบันนี้สดๆ ร้อนๆ ใจ

คำว่า “สดๆ ร้อนๆ” มันไม่กาลไม่มีเวลา โอบนโยโก เรียกร้องสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรม มาดู หัวใจช้า หัวใจช้า ดูหัวใจช้า หัวใจช้ามันหลุดพ้นไปได้อย่างไร หัวใจช้าที่หลุดพ้น หลุดพ้นไป เพราะอะไร

ถ้ามันหลุดพ้นไปได้ หลุดพ้นไปเพราะว่าศีล สมาธิ ปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญา หลุดพ้นไปด้วยการกระทำ หลุดพ้นด้วยความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ แล้วความอดุสาหะ ความอดุสาหะจากภายในหัวใจนี้มันเกิดมรรคเกิดผล เกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาที่มันเกิดขึ้นในหัวใจอันนี้ไง ถ้าปัญญามันเกิดขึ้นในหัวใจ เราทำบุญกุศล ทำมากน้อยขนาดไหน เราก็ปรารถนาตรงนี้ไง ปรารถนาให้เรามีเขาวนมีปัญญา ให้เราระลึกถึงหัวใจของเราได้ เราจะคุ้มครองหัวใจของเราได้ เราจะปกป้องคุ้มครองดูแลหัวใจของเราได้ หัวใจของเรา หัวใจของเราเห็นใหม่

คนเหมือนกัน คนเกิดมานี้คนเหมือนกัน แต่หัวใจแตกต่างกัน แตกต่างกันด้วยบุญกุศลในหัวใจอันนั้นนะ ถ้าบุญกุศลอันนั้นมันยิ่งใหญ่ ยิ่งใหญ่มันทำอะไรได้ด้วยเต็มหัวใจ เต็มไม้เต็มมือ นะ คนทำดี ดูจิตอาสา จิตอาสาเขาไปทำของเขาด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส เขาทำด้วยความสุขใจของเขา เขาทำด้วยเต็มไม้เต็มมือ นี้เพราะใจมันลง ใจมันยอมรับไง

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดเป็นชาวพุทธ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนเรื่องอะไร สอนเรื่องหัวใจๆ แล้วหัวใจเป็นอย่างไร แล้วก็มาวิเคราะห์วิจัยหัวใจเป็นอย่างไร ก็ทุกข์ในใจแข็งนั้นนะ หัวใจเป็นอย่างไร หัวใจที่มันทุกข์อยู่นี้ แต่เราไม่คิดว่ามันเป็นหัวใจใจ เราคิดว่ามันเป็นความทุกข์ของเราๆ ใจ แล้วพยายามผลัดก็ไสๆ ใจ

อาการ อาการของจิตๆ อารมณ์นั้นะ อารมณ์ที่มันบีบคั้น อารมณ์ต่างๆ อู้ฮู! ทุกข์ อู๋! ทุกข์ นั่นก็ไม่ได้ นี่ก็ไม่ได้...นั่นล่ะมันเกิดจากใจ แล้วธรรมะไปแก้ตรงนั้น แล้วธรรมะไปแก้ตรงนั้น แต่เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยไปโรงพยาบาล ไปถึงหมอ “หมอ หายไหม” ทุกคนไปหาหมอถามคำแรกเลย “หายไหม หายไหม”

ไฉนนี้ก็เหมือนกัน เวลาปฏิบัติจะบรรลุดุธรรมๆ

บรรลุดุธรรมมันอารมณ์ทั้งนั้นนะ สร้างภาพ ทุกข์ ทุกข์จากความทุกข์ยากบีบคั้น กิเลส ตัณหาความทะยานอยากบีบคั้นในหัวใจของตน พอประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก็ให้ธรรมะให้การคาดหมายบีบคั้นหัวใจอีกชั้นหนึ่ง ปฏิบัติแล้วต้องได้อย่างนั้น ปฏิบัติแล้วต้องได้อย่างนั้น...ได้ อะไร เขามีแต่ละ เขาขว้างทิ้งนะ เขาโยนทิ้งเขาถึงจะได้ เขาโยนอารมณ์เขาทิ้ง

แต่ครูบาอาจารย์ของเราะ ท่านมีข้อวัตรปฏิบัติให้ทำ มีข้อวัตรปฏิบัติให้ท่านะ ตั้งสติไว้ หายใจเข้านี้ก็พุท หายใจออกก็ โครเป็นคนทิ้ง เวลาบอกว่าโยนทิ้งมันก็โยนทิ้งตัวเราทิ้งไปด้วย โยนทิ้งคุณงามความดี โยนทิ้งหลักการ โยนทุกอย่างทิ้งไปหมดเลย แล้วก็บอกว่าตัวเองเป็นนักปฏิบัติไง

แต่ครูบาอาจารย์เราท่านไม่เป็นอย่างนั้น ท่านตั้งสติไว้ โยนทิ้งแต่สิ่งเลวร้าย โยนทิ้งแต่สิ่งที่มีมันเป็นความเลวทรามในใจ แต่ให้มันมีสติสัมปชัญญะระลึกรู้ตัวอยู่ ระลึกรู้ตัวอยู่ ผู้ที่ทิ้งใจ

นี่ไง เวลาจิตเป็นสมาธิๆ ใครเป็นสมาธิ ใครมีสติ ใครมีปัญญา ใครรักษาหัวใจของตน ถ้ารักษาหัวใจของตน การรักษาหัวใจของตนมันต้องมีสติใช่ไหม ถ้ารักษาหัวใจของตน เวลามันปลอดโปร่ง ปลอดโปร่งมันชัดเจนของมันไง ถ้าชัดเจนของมัน เห็นไหม

เราต้องมีสติ พอมีสติ ถ้าเราจะโยนทิ้ง โยนทิ้งมันต้องมีสติปัญญา แต่การโยนทิ้งของโลก มันโยนทิ้งทั้งตัวเราด้วย โยนทิ้งทั้งหลักการ โยนทิ้งไม่มีอะไรเลย แล้วก็ว่างๆ ว่างๆ เผอเรอ ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน แต่ถ้าเป็นขึ้นเป็นอัน เราต้องคิดแยก อะไรที่ไม่ดีโยนทิ้งไป อะไรที่ดีเก็บไว้ อะไรที่ดีใจ ความคิดที่ดี ความคิดความขยันหมั่นเพียร ความกตัญญูกตเวที การระลึกถึงคุณของคน น้ำใจของเรา สิ่งนี้มันเป็นน้ำเลี้ยงใจ

ทุกข์ควรกำหนด แล้วสุขล่ะ เวลาจิตมันสงบแล้ว ทุกข์ควรกำหนด แล้วสุขล่ะ เวลาจิตที่มีความสุขมีความสงบระงับเข้ามามันเป็นอย่างไร เห็นไหม มันต้องมีอย่างนี้ไง คีล สมาธิ ปัญญา ใจ

ถ้าสมาธิ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แล้วแข็งมีสมาธิแล้วแข็งไม่สุขหรือ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แล้วจิตที่มันสงบแล้วมันแว้งว่าง มันปล่อยวางมาแล้ว แล้วแข็งมีความสุขหรือ มันแว้งว่างไปหมดเลย แล้วมันคืออะไร

มันคืออะไร คือแข็งแข็งแข็ง คืออะไร แข็งไม่รับรส

แต่ถ้าเขาเป็นสมาธิแล้ว เอ๊ะ! โอ้โฮ! โอ้โฮ! จิตเป็นอย่างนี้หรือ หัวใจเราเป็นอย่างนี้หรือ นี่มันได้รับรส รสของธรรม สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ถ้ามันสงบมันก็ต้องมีความสุข ถ้ามัน

สงบมันต้องมหัศจรรย์ ถ้ามันสงบมันต้องมีคุณงามความดีของมัน แล้วคุณงามความดี คุณงามความดีของมันๆ ของมันคือใคร ของมันคือหัวใจของเรานี่ไง

หัวใจที่เร่ร่อน หัวใจที่ไม่มีอำนาจวาสนาบารมีพอที่จะค้นคว้ารู้จักใจของตน รู้จักแต่ใจของตนที่มันสร้างสรรค์อารมณ์มาหลอกหลวง มันหลอกหลวงนะ อากาของใจ อากา อารมณ์เกิดจากใจ อารมณ์ที่เกิดจากใจสร้างสรรค์ พลิกแพลง พยายามล่อหลวง แล้วเราก็เชื่อตามนั้น เพราะเราไว้ใจว่าเป็นความคิดของเรา เราไว้ใจว่าเป็นความคิดของเรา ถ้าเราคิดขึ้นมามันต้องเป็นความจริง ถ้าคนอื่นบอกเรา เราไม่เชื่อ แต่ถ้าเป็นความคิดของเรา ยอดๆ แล้วกิเลสมันก็พลิกแพลงสร้างอาการต่างๆ ให้เราเห็นอาการอย่างนั้นไป แล้วเราก็เชื่อตามอาการอย่างนั้นไป นี่ไง แล้วพอบอกขำขำก็ขำขำทั้งหมดเลย พอบอกให้ว่าง อ้าว! ว่างหมดเลย

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสอนผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเนะ การทำความสงบ ๔๐ วิธีการ กรรมฐาน ๔๐ ห้อง เพราะคนเราเกิดมาจริตนิสัย คนเราเกิดมา เวลาบุพเพนิวาสานุสติญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดไม่มีต้นไม่มีปลาย การที่ไม่มีต้นไม่มีปลาย ขณะที่มานั่งอยู่นี้มันได้ผ่านการเวียนว่ายตายเกิดมา มหาศาล การที่มันผ่านการเวียนว่ายตายเกิดมามหาศาล มันได้ซบสมเป็นจริตเป็นนิสัย เป็นนิสัยของตน เป็นจริตของตน เวลาเป็นจริตของตน เวลาจะมาประพฤติปฏิบัติให้ทำให้เหมือนกัน มันเป็นไปได้ไม่ได้ มันเป็นไปได้ไม่ได้เพราะการเวียนว่ายตายเกิดมันได้สร้างสมมา กิเลสตัณหาความทะยานอยากมันได้เพาะบ่มหัวใจของคนมา ที่มีความรู้สึกนึกคิด ที่มีสติปัญญาที่แตกต่างกัน

ฉะนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะร้อยสูตรขันธ์ จะปรารภนาให้คนผู้นั้น ให้รู้จักสำนึกถึงตัวของตนก่อน ถ้าสำนึกถึงจิตของตน แก้ไขที่จิตของตน ให้ถึงทำความสงบ ๔๐ วิธีการ การทำความสงบ ๔๐ วิธีการ เพราะให้เขาตรงกับจริตตรงกับนิสัย ตรงกับเหตุกับผลในใจของเขา ให้ของเขาทำของเขา ได้สำนึกในใจของเขา ถ้าใจเขาสำนึกในใจของเขา นั่นคือสัมมาสมาธิ มันต้องเริ่มต้นตรงนั้น

แต่เริ่มต้นมันไม่มีอะไรเลย ว่างๆ โยนทิ้งหมดเลย สมาธิก็โยนทิ้ง หัวใจก็โยนทิ้ง ทุกอย่างก็โยนทิ้ง แล้วเหยียดหยาม “ทำสมาธิแล้วมันไม่เป็นวิปัสสนา ทำสมาธิมันเป็นแค่สมถะ แค่สมถะมันจะเกิดนิมิต” เหยียดหยามแล้วยังทำความเลวร้ายให้ฟังโทษว่าทำสมถะเป็นโทษ ทำ

สมณะไม่เป็นประโยชน์ แล้วคนเราไม่สำนึกตน ไม่เริ่มที่ตน มันจะไปเริ่มที่ไหน มันจะไปเริ่มต้นที่
สัญญาอารมณ์ เริ่มต้นจากที่กิเลสมันพลิกแพลงหลอกลวงไว้อย่างนั้น ถ้าหลอกลวงไว้อย่างนั้น
แล้วมันจะปฏิบัติเพื่อใครละ ปฏิบัติเพื่อกิเลสมันหลอกลวงไป ปฏิบัติไม่เป็นความจริงขึ้นมาใน
หัวใจใจ ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจ นี่ไง สดๆ ร้อนๆ สดๆ ร้อนๆ

ขณะที่ว่า สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์
สิ่งนั้นเป็นอนัตตา ให้อยู่กับปัจจุบันๆ ปัจจุบันก็ปัจจุบันขณะที่จิตมันเป็นปัจจุบันนั้น ถ้าจิตเป็น
ปัจจุบันนั้นมันก็เป็นสัมมาสมาธิในปัจจุบันนั้น ถ้ามันเกิดภาวนามยปัญญาขึ้นมา เกิดมรรค
เกิดผลขึ้นมา ภาวนามยปัญญา ปัญญาที่มันชำระล้างเดี๋ยวนี้ มันสำรอกมันคายเดี๋ยวนี้
ขึ้นมา มันเป็นปัจจุบันเดี๋ยวนี้

อกาลิโก ไม่มีกาลไม่มีเวลา เรียกร่องสัตว์ทั้งหลายมาดูกรรม เรียกร่องสัตว์ทั้งหลายมาดู
กรรม มันดูกรรมเพราะมันยืนยันใจ จิตนี้มันมีติดบอดเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวลามันชำระ
ล้างไป สังโยชน์ขาดไป ๓ ตัว มันเกิดอย่างมาอีก ๗ ชาติ มันยืนยันเลย ยืนยันกับวัฏฏะ ยืนยัน
กับพญามาร ยืนยันกับการเวียนว่ายตายเกิด ยืนยันๆ ยืนยันที่ไหน ยืนยันเพราะเราตัวเองใจ เขา
ไปเกิดกันด้วยความไม่รู้ ใจเราอีก ๗ ชาติเพราะมันสุดวิสัย แต่ถ้าใครมีความสามารถแก้ไขปลด
เปลื้องไปเรื่อยๆ เวลาถึงที่สุดแห่งทุกข์

เขาต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เพราะความไม่รู้ของเขา เพราะอวิชชา เพราะความ
ไม่รู้สักตัวเขาถึงเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ผู้ที่เป็นอัตโนมติ จิตพร้อมหมด ธรรมธาตุ ไม่มีการ
เคลื่อนไปและเคลื่อนมา รู้ตัวทั่วพร้อมอยู่ตลอดเวลา มันจะไปไหน คนมีสติสัมปชัญญะอยู่
ตลอดเวลา มันจะหกล้มไหม

คนมีสติสัมปชัญญะมันจะก้าวพลาดไหม มันไม่ก้าวด้วย มันอยู่เฉยๆ มันไม่ก้าวหรอก นี่
ไง มันยืนยันถึงการไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แล้วมันเป็นปัจจุบันขึ้นมาในกลางหัวใจนั้น แล้ว
กลางหัวใจนั้นเป็นอย่างไรละ มันเป็นเพราะต้องมีเหตุมีผลนี่ไง มันเป็นจะต้องมีเหตุมีผล ถ้ามัน
ไม่มี หัวใจดวงใดไม่มีเหตุ หัวใจดวงนั้นไม่มีผล

เวลาพูด พูดธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาธรรมวินัย พุทธพจน์ๆ
ทรงจำธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การทรงจำธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้านั้นเป็นภาคปริยัติ การเป็นภาคปริยัติ ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางปริยัติไว้ วางปริยัติไว้ให้เราศึกษา ให้ชาวพุทธได้ศึกษา ศึกษาไว้ทำไม

ศึกษาไว้ปฏิบัติ “อานนท์ เธอบอกเขานะ ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด” เพราะการปฏิบัตินั้นมันจะได้เหตุได้ผล ถ้าคนไม่เคยปฏิบัติเลยมันก็จะไม่มีเหตุไม่มีผลอะไรเลย เราไม่เคยทำอะไรเลย เราก็ไม่มีเหตุสิ่งใดเลยที่จะไปถามว่าได้นั้นมันควรทำอย่างไร แต่เวลาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมแก่ชนทั้งหลายก็ยกปากแฉะนะ เวลามาแดงมันเฝ้ามะม่วง ของกูๆ ชาวพุทธเฝ้าแต่มะม่วงไง แต่ชาวพุทธไม่ได้กินมะม่วงไง

นี่ไง เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเขาได้ดื่มได้กินนะ เขาได้ลิ้มรสอันนั้นนะ นี่ไง ปฏิบัติบูชา เวลานั้นทุกข์มันยาก เปลือกมันขมมะ มะม่วง ลองไปกัดสิ เปลือกนี้มันขม แต่เนื้อมันหวาน เนื้อมันหวาน แล้วเม็ดมันเพาะได้ด้วย นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันผ่านแต่ความเพียร ผ่านกิเลสตัณหา ความทะยานอยากนะ รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร มันจะผ่านจากเปลือกเข้าไปไง แล้วมันจะได้ไปลิ้มรสในเนื้อมะม่วงไง แล้วมันจะได้เม็ดไปเพาะพันธุ์ของมัน ใจ มันจะเป็นประโยชน์ขึ้นมาในหัวใจของมัน ใจ นี่ถ้ามันเป็นความจริงๆ

นี่ภาคปริยัติ “อานนท์ เธอบอกให้เขาปฏิบัติบูชาเราเถิด” การปฏิบัติบูชาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันก็ฝึกหัดหัวใจของตน การบูชาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้รับรู้ของตน วิกฤติของประเทศตอนนี้ ใครทำคุณงามความดีเพื่อถวายในหลวง ใครทำคุณงามความดีเพื่อถวายในหลวง เขามีธุรกิจร้านค้า เขาก็เปิดให้ประชาชนได้ใช้บริการของเขา เขามีร้านอาหาร เขาก็ให้ประชาชนได้ทานอาหารของเขาเพื่อเป็นบุญกุศลๆ เขาทำของเขาณะ นี่บูชาในหลวง แต่เขาได้คุณงามความดีของเขา เขาบูชาในหลวง แต่เขาได้ประโยชน์ของเขา

ใจนี่ก็เหมือนกัน เราปฏิบัติบูชาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราบูชาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยสติด้วยปัญญาของเรา แต่ผลที่มันเกิดขึ้น ดวงใจดวงใดไม่มีเหตุไม่มีผล มันจะเป็นความจริงขึ้นมาไม่ได้ ใจ ถ้ามันจะเป็นความจริงขึ้นมา มันต้องมีเหตุมีผล ใจ แล้วเหตุผลต้องสมบูรณ์อย่างนี้ ใจ ถ้าเหตุผลสมบูรณ์อย่างนี้ นี่ปฏิบัติบูชาแล้ว มันได้มรรคได้ผลได้ตามความเป็นจริง

ไม่ใช่ว่าปฏิบัติบูชาแบบกระแสวิงคอม หลวงตาใช้คำว่า “ปฏิบัติพอเป็นพิธี” ในเมื่อศาสนาของเรายิ่งใหญ่ ศาสนาพุทธ หลวงตาท่านบอกว่า ใครไม่มีอำนาจวาสนา ไม่ได้นับถือศาสนาพุทธ เพราะศาสนาพุทธสอนถึงที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ ศาสนาพุทธสอน อตฺตา หิ อตฺตโน นา โถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ใจดวงนั้นเกิดมรรคเกิดผล เวลาสิ้นกิเลสไปแล้วนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นก็เป็นพระอรหันต์ มีคุณธรรมเท่ากันนะ มีคุณธรรมเท่ากัน แล้วถ้าเราประพฤติปฏิบัติ เราก็จะได้มรรคผลอย่างนั้นถ้าเราทำได้จริง ถ้าเราทำได้จริง มันมีคุณค่าอย่างไรง มันมีคุณค่า

อตฺตา หิ อตฺตโน นา โถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน หัวใจของเราจะต้องประพฤติปฏิบัติโดยหัวใจของเราเอง เราต้องมีสติมีปัญญา มีความหมั่นเพียร มีความละเอียดรอบคอบเข้าไปถึงหัวใจของเรา ว่าหัวใจของเรา ชาติรู้ณะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันเป็นอย่างใด แล้วเรารักษาสิ่งนั้นไว้ เริ่มต้นจากสิ่งนั้น ฝึกหัดใช้ปัญญา มันจะเกิดวิปัสสนาญาณ ญาณวิถี ญาณแห่งจิต พลิกแพลงหัวใจให้พ้นจากกิเลส เอวัง